

**ยารักษากลุ่มอาการของระบบ
ทางเดินหายใจ และยาบำรุงโลหิต**

๕. ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

- ยาบรรเทาอาการไอ

ยาแก้ไอผสมกานพลู
ยาแก้ไอผสมมะขามป้อม
ยาแก้ไอผสมมะนาวดอง
ยาแก้ไอพื้นบ้านอีสาน ยาตรีผลา
ยาประสะมะแว้ง และยาอำมฤควาที

- รูปแบบยา: ยาน้ำ

ยาลูกกลอน ยาแคบซูล

- ยาบรรเทาอาการหวัด

ยาปราบชมพูทวีป

๒. ยาบำรุงโลหิต

(๑) ยาบำรุงโลหิต

ยาแคปซูล ยามง ยาเม็ด ยาแคปซูล (รพ.) ยามง (รพ.) ยาเม็ด (รพ.)

สูตรตำรับ

ในผงยา ๗๕ กรัม ประกอบด้วย

๑. แก่นฝาง ดอกคำไทย หนักสิ่งละ ๑๐ กรัม

๒. ครั้ง หนัก ๔ กรัม

๓. เหง้าชิงแห้ง ดอกดีปลี รากเจตมูลเพลิงแดง เถาสะค่าน รากข้าพลุ เถาขมิ้นเครือ เถามวกแดง แก่นกำลั่งวัวเถลิง ดอกสารภี ดอกพิกุล ดอกบุนนาค เกสรบัวหลวง หนักสิ่งละ ๒ กรัม

๔. ดอกจันทน์ ลูกจันทน์ ลูกกระวาน ดอกกานพลู เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาดักแตน โกรฐสอ โกรฐเขมา โกรฐหัวบัว โกรฐเชียง โกรฐจุฬาลัมพา หนักสิ่งละ ๑ กรัม

๕. เนื้อลูกสมอไทย เนื้อลูกสมอติงู เนื้อลูกสมอพิเภก เปลือกชะลูด เปลือกอบเชยเทศ แก่นจันทน์แดง แก่นแสมสาร แก่นแสมทะเล กฤษณา หนักสิ่งละ ๑ กรัม

ข้อบ่งใช้

บำรุงโลหิต

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาแก้ไอผสมกานพลู

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ขนาดและ
วิธีใช้

ขนาดและวิธีใช้ ยาอม อมครั้งละ 200 - 300 มิลลิกรัม เมื่อมีอาการไอ ทุก 4 ชั่วโมง

ข้อห้าม

-

ข้อควรระวัง

ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียบ่อย เนื่องจากมะขามป้อมมีฤทธิ์เป็นยาระบาย

อาการไม่พึงประสงค์ ท้องเสีย

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาแก้ไอ
ผสมมะขามป้อม

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ขนาดและ
วิธีใช้

ยาน้ำ จิบเมื่อมีอาการไอ ทุก 4 ชั่วโมง

ข้อห้าม

ผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้

ข้อควรระวัง

ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย เนื่องจากมะขามป้อมมีฤทธิ์เป็นยาระบาย

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาแก้ไอ

ผสมมะขามนาวดอง

ข้อบ่งใช้	บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ
ขนาดและวิธีใช้	ยาน้ำ รับประทานครั้งละ 200 - 300 มิลลิลิตร เมื่อมีอาการไอ ทุก 4 ชั่วโมง
ข้อห้าม	-
ข้อควรระวัง	-

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาแก้ไอพื้นบ้านอีสาน

สูตรตำรับ ในยาน้ำ 100 มิลลิลิตร ประกอบด้วย

- ก. เนื้อลูกมะขามป้อมแห้ง 2 กรัม รากชะเอมไทย 1.8 กรัม เนื้อลูกสมอไทย 1.6 กรัม รากชะเอมเทศ หนัก 600 มิลลิกรัม
- ข. เหง้าขมิ้นอ้อย กะเพราแดง (ทั้งต้น) หนักสิ่งละ 600 มิลลิกรัม ดอกดีปลี เหง้าขิง 200 มิลลิกรัม พริกไทยอ่อน ช้าพลู (ทั้งต้น) หนักสิ่งละ 100 มิลลิกรัม ดอกกานพลู 60 มิลลิกรัม
- ค. เกล็ดซินเธาร์สะตุ 400 มิลลิกรัม สารส้มสะตุ 140 มิลลิกรัม
- ง. โกรฐจุฬาลัมพา หนัก 100 มิลลิกรัม
- จ. น้ำตาลทรายแดง 5 กรัม เกล็ดสะระแห่น 30 มิลลิกรัม น้ำผึ้ง 5 มิลลิกรัม

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ขนาดและ
วิธีใช้

จิบเมื่อมีอาการไอ ทุก 4 ชั่วโมง

ข้อห้าม

-

ข้อควรระวัง

-

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาตรีผลา

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ขนาดและ วิธีใช้

- ก. ยาซอง ยาเม็ดรับประทานครั้งละ 1 - 2 กรัม ชงน้ำร้อนประมาณ 120 - 200 มิลลิลิตร ทิ้งไว้ 3 - 5 นาที ดื่มในขณะที่ยังอุ่น เมื่อมีอาการไอ ทุก 4 ชั่วโมง
- ข. ชนิดเม็ด ชนิดลูกกลอน และชนิดแคปซูล รับประทานครั้งละ 300 - 600 มิลลิกรัม เมื่อมีอาการไอ วันละ 3 - 4 ครั้ง

ข้อห้าม

-

ข้อควรระวัง

ควรระวังการใช้ในผู้ป่วยที่ท้องเสียง่าย

อาการไม่พึงประสงค์ ท้องเสีย

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาประสะมะแว้ง

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ มีเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ ช่วยขับ
เสมหะ

ขนาดและ
วิธีใช้

ก. ยาม่วง ยาเม็ด

ผู้ใหญ่ รับประทานครั้งละ 1 – 1.4 กรัม เมื่อมีอาการ
ละลายน้ำมะนาวแทรกเกลือรับประทาน
เด็ก อายุ 6 - 12 ปี รับประทานครั้งละ 200 - 400
มิลลิกรัม เมื่อมีอาการ ละลายน้ำมะนาวแทรก
เกลือรับประทาน

ข. ชนิดเม็ด และชนิดลูกกลอน

ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1 – 1.4 กรัม เมื่อมีอาการ
ละลายน้ำมะนาวแทรกเกลือรับประทาน
หรือใช้อม

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาประสะมะแว้ง

ขนาดและวิธีใช้	เด็ก อายุ 6 - 12 ปี รับประทานครั้งละ 200 - 400 มิลลิกรัม เมื่อมีอาการ ละลายน้ำมะนาวแทรกเกลือรับประทาน หรือใช้อม
ข้อห้าม	-
ข้อควรระวัง	ก. ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 15 วัน หากอาการไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์ ข. ในผู้ป่วยที่ต้องจำกัดการใช้เกลือ ไม่ควรใช้น้ำมะนาวแทรกเกลือ

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาปราบชมพูทวีป

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการหวัดในระยะแรก และอาการ
เนื่องจากการแพ้อากาศ

ขนาดและ
วิธีใช้

ยาแคปซูล ยาลูกกลอน
รับประทานครั้งละ 750 มิลลิกรัม – 1.5 กรัม วันละ
4 ครั้ง ก่อนอาหารและก่อนนอน

ข้อห้าม

ก. ห้ามใช้เมื่อพบภาวะแทรกซ้อนจาก
ภาวะการแพ้อากาศ เช่น ไซนัสอักเสบ หรือ
ติดเชื้อจากแบคทีเรียซึ่งมีอาการเจ็บ
บริเวณไซนัส ไข้สูง น้ำมูกและเสมหะเขียว
ข. ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์ ผู้ที่มีไข้ เด็ก

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาปราบชมพูทวีป

ข้อควรระวัง

- ก. ควรระวังการบริโภคในผู้ป่วยโรคความดันเลือดสูง โรคหัวใจ ผู้ป่วยโรคแผลเปื่อยเพปติก และกรดไหลย้อน เนื่องจากเป็นตำรับยา รสร้อน
- ข. ควรระวังการใช้ยาเกินขนาดในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต และทางเดินปัสสาวะ เนื่องจากอาจเกิดพิษจากการบูร
- ค. ควรระวังการใช้ ร่วมกับยา phenytoin, propranolol, theophylline และ rifampicin เนื่องจากตำรับนี้มีพริกไทยในปริมาณสูง

อาการไม่พึงประสงค์ แสบร้อนยอดอก

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาอำมฤควาที

ข้อบ่งใช้

บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ

ขนาดและ วิธีใช้

ก. ยามผง ยาเม็ด

ผู้ใหญ่ รับประทานครั้งละ 1 กรัม ละลายน้ำ
กระสายยา เมื่อมีอาการ

เด็ก อายุ 6 - 12 ปี รับประทานครั้งละ 500

มิลลิกรัม ละลายน้ำกระสายยา เมื่อมี
อาการ

น้ำกระสายยาที่ใช้ละลายน้ำมะนาวแทรกเกลือ ใช้จิบหรือ
กวาดคอ

ข. ชนิดลูกกลอน

ผู้ใหญ่ รับประทานครั้งละ 1 กรัม เมื่อมีอาการ

เด็ก อายุ 6 - 12 ปี รับประทานครั้งละ 500 มิลลิกรัม
เมื่อมีอาการ

ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ

เป็นกลุ่มยาบรรเทาอาการไอและอาการหวัด

ยาอำมฤควาที

ข้อห้าม

-

ข้อควรระวัง

ในผู้ป่วยที่ต้องจำกัดการใช้เกลือ ไม่ควรใช้น้ำ
มะนาวแทรกเกลือ

ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ

ในสูตรตำรับได้ตัดโคไรเครียออก ค.ศ. 2002 องค์การอนามัยโลก
ได้ประกาศให้พืชสกุล Aristolochia รวมถึงโคไรเครีย
เป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์

ยาบำรุงโลหิต

บำรุงโลหิต

ข้อบ่งใช้

บำรุงโลหิต

ขนาดและ

ยาผง ยาเม็ด

วิธีใช้

ก. ชนิดผง รับประทานครั้งละ 1 กรัม ละลายน้ำ
กระสายยาวันละ 2 ครั้ง เข้าและเย็น ก่อนอาหาร

น้ำกระสายยาที่ใช้ ใช้น้ำต้มดอกคำไทย หรือดอก
คำฝอย เป็นน้ำกระสายยาถ้าหาน้ำกระสายยาไม่ได้ให้
ใช้น้ำสุกแทน

ข. ชนิดเม็ด และชนิดแคปซูล รับประทานครั้งละ
1 กรัม วันละ 2 ครั้ง เข้าและเย็น ก่อนอาหาร

ยาบำรุงโลหิต

บำรุงโลหิต

ข้อห้าม

ห้ามใช้ใน หญิงตั้งครรภ์ และผู้มีไข้

ข้อควรระวัง

- ก. ควรระวังการใช้ยาในผู้ป่วยที่แพ้ละอองเกสรดอกไม้
- ข. ควรระวังการรับประทานร่วมกับยาในกลุ่มสารกันเลือดเป็นลิ่ม (anticoagulant) และยาต้านการจับตัวของเกล็ดเลือด (antiplatelets)